

विषयसूची

पूर्वपीठिका

कृतज्ञता ज्ञापन

१. मानवविकासको सन्दर्भमा नेपाली समाज	१-५२
नेपालको भौगोलिक स्थिति	१
अध्ययनको विषय	१
पृथ्वीको उत्पत्ति	१
पृथ्वीको कालनिर्णय र जीवको विकास	२
पृथ्वीमा प्राक्मानवको उदय	१६
पृथ्वीको कुन भागमा पहिलो मानव जन्म्यो ?	२१
सिवालिक र त्यसका आसपासका मानव	२३
प्राक्मानवका हतियार	२४
प्राक्चेलियन र चेलियनमानव	२५
अशयोलमानव	२६
जावामानव र त्रिनीलमानव	२६
एसियाको जेठो पेकिङ्गमानव	२७
हाइडेलवर्गमानव	३०
नियन्डरथल वा मुस्तेरमानव	३०
ओरनेकमानव र क्रोमेओँमानव	३१
ग्रिमाल्दीमानव	३१
सोलुत्रेमानव	३३
मदलेनमानव	३३
अजिलमानव	३४
मानवका विभिन्न स्कन्ध, तिनका लक्षण र जातिसम्मिश्रण	३४
नेपालमा मानवविकास	३७
आगन्तुक जाति र तिनको देन	३८
काशीगोत्र र ह्लासागोत्रका मङ्गोल-किरात	४४
मातृसत्तात्मक समाज	४५
नेपाली समाजको सिंहावलोकन	४७

२. जातिवादका सन्दर्भमा नेपाली समाज	५३-८१
वर्णव्यवस्था मात्रे र नमात्रे समाज	५३
जातिवाद उत्पन्न हुने कारण	५३
वर्ण र जात	५४
वर्ण वा जातिवादको चरम अवस्था	५७
व्यवसायको आधारमा जातिवाद	५७
आर्य, अनार्य र ब्रात्य	५८
जन्मको कारण जाति वा वर्ण	५९
अस्पृश्यता	६०
वैवाहिक कारणबाट वर्ण वा जाति	६२
कुण्ड, गोलक र वैकलेय	६३
जैसी र तिनको सामाजिक स्थिति	६४
वैश्य र शूद्रको समस्या	६५
दशनामी सन्नेसी, जङ्गम र वैष्णव	६६
कँवर वा कुँवर	६८
चार वर्ण छत्तीस जात	७१
खडायत समाज	७२
हन्तकाली	७३
नेपालका प्रमुख ब्राह्मणसमाज	७५
नेपालको क्षत्रियसमाज	७६
वर्ण र जाति शब्दको व्याख्या	७८
वर्णसङ्कर जातिको सामाजिक स्थिति	७८
३. प्रजातिवादको सन्दर्भमा नेपाली समाज	८२-९८
जाति र प्रजातिमा भेद	८२
प्रजातिवाद र वंशानुक्रम	८४
पर्यावरण र पाँच प्रेरक तत्त्व	८५
शारीरिक लक्षणको आधारमा प्रजातिवाद	८७
रक्तको आधारमा प्रजातिवाद	९०
भाषाको आधारमा प्रजातिवाद	९१
युरोपीय प्रजातिवाद र आर्यवाद	९२
अमेरिकी प्रजातिवाद	९३
सन्तति सुजननको आधारमा प्रजातिवाद	९४
प्रजातिवादको दुर्गुण	९६
सारांश	९७

४. धर्म, अभिचार र विज्ञान	१९-१४४
विषय प्रवेश	१९
धर्मका विषयमा विभिन्न मत	१९
पूर्वज पूजा र जीवात्मा	१००
जीवित सत्ता वा मैना	१०२
सामूहिक जीवन र धर्म	१०३
रहस्य, भय, वैराग्य र धर्म	१०४
विधिविधान वा संस्कार	१०४
अभिचार	१०८
जीववाद	१०८
जीवित सत्तावाद	१०८
विश्वास	१०९
अभिचारको सृष्टि	१०९
नेपाली समाजमा भूतप्रेतको भावना	१११
काशीको भूताहा घर	११२
दार्जीलिङको भूताहा घर	११३
नेपालका भूताहा घर	११३
काठमाण्डूका लाखे	११५
काठमाण्डूका ख्या वा ख्याक	११७
पहाड-पर्वतका भूत	१२१
तराईका भूत	१२२
अनुकरणात्मक अथवा समवेदनात्मक अभिचार	१२३
संसर्गजन्य अभिचार	१२८
समानताको अभिचार	१३८
धर्म र अभिचारको तुलना	१३९
अभिचार र विज्ञानको तुलना	१४०
सारांश	१४१
५. लोकआख्यान र त्यसको विवेचना	१४५
६. लोककथा र त्यसको विवेचना	१५३
७. एक भ्रमको ढकालहरूको	१७१
८. वसिष्ठ र उनका सन्तति	१८१

९. भरद्वाज र उनको नालीबेली	१८९
१०. एक चर्चा केही थरगोत्रको	१९४
११. एक चर्चा ब्रह्मक्षत्रियको	२०९
१२. नेपाली विष्ट र तिनको विवेचना	२१९
१३. विश्वकर्माका सन्तति खाती र तिनको विवेचना	२२५
१४. नेपालका गुरुडजाति र तिनको विवेचना	२३०
१५. नेपालका मगरजाति	२४३
१६. नेपालका किरातजाति	२५१-२९६
पृष्ठभूमि	२५१
किरातको थलो	२५३
नौलाख किराँत	२५४
किराँतीका प्रमुख दुई समुदाय	२५४
किराँतीका अनेक समुदाय	२५५
किराँतीका आदि उत्पत्तिको धारणा	२५६
किराँती वा राईका प्रकार	२५६
वायु	२६०
सुनुवार	२६१
थामी	२६१
राईहरूको आमोदप्रियता	२६२
राईको जीवनपद्धति	२६३
विवाह	२६४
नामकरण, पास्नी र चूडाकर्म	२६७
मृत्युसंस्कार	२६८
लिम्बूसमुदाय	२७१
लिम्बूको धार्मिक जीवन	२७३
लिम्बूको आर्थिक जीवन	२७५
विवाहका प्रकार	२७५
मागीविवाह	२७६
चोरीविवाह	२७८
धाननाच र प्रेमविवाह	२७८
जारीविवाह	२८०
मातृसत्तात्मक गुण	२८०
जन्म, नामकरण, अन्नप्राशन र चूडाकर्म	२८१

मृत्युसंस्कार	२८१
पञ्च र दूबो-दुङ्गेको महत्त्व	२८२
याखा वा देवान	२८३
धिमाल	२८४
धिमालका वाद्ययन्त्रमा उर्नी	२८७
धिमालसमाजका माभी	२८९
धिमालका देव, देवता र धामी	२८९
धिमालका चाड-पर्व	२८९
धिमालजीवनका तीन चक्र	२९०
१७. नेपालको नेवारी समाज	२९७
१८. नेपालको तामाङसमाज	३१४
१९. काइके	३३५
२०. नेपालका थारूहरू	३५७
२१. नेपालको शेर्पासमुदाय	३६९
२२. हाम्रो समाजले आजैको भौतिक र सांस्कृतिक उपलब्धि परिशिष्ट	३८० ३९१

(क) जङ्गबहादुर राणाका पालामा अर्थात् विक्रम संवत् १९२४ सालमा गुरुडजातको सामाजिक स्थिति बसाल्न गराइ-दिएको लालमोहर

(ख) शिखरनाथ सुवेदीले छपाएको 'थरगोत्र-प्रवरावली' नामक पुस्तकलाई प्रतिबन्ध लगाउन विक्रम संवत् १९७८ सालमा भारादारीबाट गरेको जाहेरी फैसला

(ग) नेतालाई दुःख दिएर पानी पार्ने नेपाली चलन